

[M. Larsen.]

februar 1932 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund. Jeg kunne for så vidt henvise til mine udtalelser, da sagen var til behandling i marts måned i år, men siden er der kommet det til, at der foreligger en beretning fra det sagkyndige udvalg, der er nedsat af ministeriet for offentlige arbejder til at undersøge selve sagen. Udvalget udtrykker enstemmigt som sin mening, at saltfundet i Harte er et falsum, og denne konklusion er utvivlsomt rigtig. Det var også den almindelige mening blandt de arbejdere, der borede omkring Harte allerede i 1936, dengang det påstodes, at saltklumpen var fundet. Den koncession, der er givet til det amerikanske selskab, hviler på det grundlag, at saltfundet ved Harte var et faktum, og som følge af, at det nu påstås, og at udvalget enstemmigt går ind for, at det er et falsum, vil koncessionen, hvis udvalgets indstilling er rigtig, kunne omstødes. Jeg vil dog gerne dertil føje, at da det naturligvis vil være meget vanskeligt med indtil 100 pct.s sikkerhed at konstatere, at saltfundet har været et falsum, vil der blive tale om at foretage en prøveboring og at grave en skakt ned til de 800—900 m's dybde, hvor de påstår at have fundet den pågældende saltklump. Men som følge af det besvær, det vil være med indtil 100 pct.s sikkerhed at konstatere, at det har været et falsum, vil det blive nødvendigt, at der optages en forhandling mellem ministeriet for offentlige arbejder og det amerikanske selskab for at søge koncessionen ændret. Det er givet, at disse forhandlinger vil tage nogen tid, og det er derfor nødvendigt, at loven forlænges. Det tidsrum, den højtærede minister har foreslået, nemlig et år, er sikkert ikke for langt, og jeg skal på mit partis vegne anbefale, at loven forlænges et år.

Elgaard: Jeg er særdeles veltilfreds med, at undersøgelsesudvalget nu har kunnet afslutte arbejdet vedrørende spørgsmålet om saltfundet ved Harte. Det ville have været ønskeligt, om undersøgelsen nu kunne have bragt et afgørende facit, enten gennem tilståelse eller gennem uomstødelige beviser for, at der forelå et falsum. Et

sådant bevis foreligger ikke, men det må gøre stærkt indtryk på alle dem, der interesserer sig for dette spørgsmål, at samtlige udvalgsmedlemmer erklærer, at der for dem ingen tvivl er om, at det er et falsum. Dette vil kort og godt sige, at koncessionen er fortabt, og tingets opgave i dag er da at sige til den højtærede minister, hvad folketinget for sit vedkommende mener, denne situation skal bruges til. Den højtærede minister har sagt til folketinget, at han mener, man må optage forhandling med amerikanerne om en helt anden koncession, der selvfølgelig må resultere i, at det lange åremål, den hidtidige koncession omfatter, forkortes overordentlig stærkt, således at det tidspunkt, hvor Danmarks undergrund igen kan ligge i fred og i Danmarks besiddelse, kan indtræffe hurtigst muligt.

Det andet, der gennem en sådan forhandling må søges opnået, er, at Danmark, hvis der anlægges værker i landet med det formål at udnytte nogle af de værdier, der findes i undergrunden, får en helt anden part i en sådan udnyttelse end efter den hidtidige koncession. Der er jo et gammelt ord, der siger, at et magert forlig er bedre end en fed proces, og i det øjeblik man fra dansk side siger: vi holder os til konklusionen, koncessionen er fortabt, er det vel sandsynligt, at det vil ende i en retssag, og der er vel ingen, der i dag tør garantere, at Danmark ville vinde denne retssag. Dertil kan så føjes, at da nu undersøgelsen er i gang og er i gang under de mest moderne og oplyste former både med hensyn til materiel og indsigt, vil Danmark, forudsat at den kan fuldføres indenfor en meget begrænset tid, så man på det område dermed er færdig med denne sag, vel i og for sig intet have tabt derved, snarere det modsatte. Jeg ville derfor mene, at folketinget i dag skulle sige til den højtærede minister: vi går med til en forlængelse af loven således som foreslået, men betingelsen må være, at man fra regeringens side gennem de forhandlinger, der skal føres, opnår sådanne bedringer i den nuværende koncession, både med hensyn til det antal år den skal løbe og med hensyn til Danmarks andel i udvindingen af værdier i vor undergrund, at der er rimelighed i, at amerikanerne får lov til at